

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(XX.)

A' TS. ÉS KIR. FELSÉG' KEGTELMÉVEL

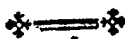
Indult BÉTSBÖL Kedden 8. Mártziusban. 1796.

B é t s.

Ö Felségek, F. Urunk, F. Afzszonyunk, a' Fő Hertzegek és H. Afzszonyok, minyájonn friss jó egészségben töltik napjaikat.

A' közelebb múlt Vasárnap, minekutánna ő Felségek, szokott Udvari rend-tartással az Udvari Templombann az Isteni tiszteletenn meg-jelentenek vólna, viszfza-térések után a' Frantzia Királyi Hertzeg Afzszony, az udvarlásra fel-gyülekezve lévő számos Fő Nemesség között, ezen alkalmatofsággal leg előbb-izör jelent-meg közönségesenn.

U

Ugyan ez nap estve az Udvari Theátrumon is meg-jelenvéna a' Hertzeg Aszfzony, a' Közönségtől hármazott tapsolással fogadtatott.

A' Felsőes Urunk fegyveres seregeinek fő tiszteyi között, következő elő-mentelek estek:

Feldmarschallajtnántságból Feldmarschállásra emeltettek: *Klebeck, Ehrbach, Latour, és Beaulieu.*

Feldmarschallajtnántokká tétettettek: Generalmajor *Fürstenberg, Mészáros, Neu, Lauer, Kolowrath Károly, Davidovics, Kospoth, Boros, Kray, Lotharingiai Károly, Merkantin, Bellegarde, Hotze, Riese, Riesch, Fröhlich, Petrasch, Gruber, Hodiz, Welsch, Printz Coburg, Henrici, Provera, Argenteau, Sebottendorf, és Türkheim.*

Obersterekből Generalmajorokká lettek: az első Székely Gyalog Regimentből Oberster *Grafen*; Manfredinijéből *Schellenberg*; a' Tulajdonos nélkül lévő Kintzki Ulrichéből *Milius*; a' Würtemberg Gyalog Regimentyiből *Gontroeu*, a' Vecsajéből *Spiegelberg*; a' Klerfejéből *Vogelsang*; a' Coburgéból *Canisius*; Anspachéból *St. Amour*; Neugebaueréből *Roth*; Lobkoviczéből *Winkler*; az Ehrbachéből *Spiegel*; a' Belgiosojéből *Homburg*; a' Wallis Olivieréből *Loudon*; a' Lattermannéből *Kerppen*; a' Mészároséből *Schubirz*; a' Mitrovskyéből *Gummer*; végre a' Preisz Regimenttyéből *Minkvicz.*

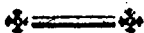
Ennek alkalmatosságával az Olosz országi Ts. Királyi seregek vezérlését F. M. Lajtnánt Báro *Beaulieure* bizni méltoztatott Felsőes Urunk.

A' *Manheimban* hozzánk fogságra esett néhány ezer Frantziák, már nagy részint vízfűz tseréltettek: még tsak az utolsó transport volt hátra, a' mely *Altbreisachnál* fog a' *Swétziai* kerületből a' Frantzia földre a' *Rénuson* kereftül szállitódni.

A n g l i a.

Mitsoda sebefs hírfutamodott vólt el *London*-bann közelébről a' közönséges békefégről, és ennek Elő-Árticulufsairol: ma nyoltz napja hogy emlékeztünk rolla. Már most nyilvánóságosonn írják *London*tól, hogy az egész dolog költemény, és tsak valami *Angliai* pénz-kupetzek' Speculatziója vólt légyen. A' Historiája a' dolognak ez: — *Grey*, a' Parlamentomnak utolsó ülésébenn, azt a' kérdéft terjeszti *Pitt*' elibe, hogy érkezett-e' az Országlószékhez *officialis* híradás a' felöll, hogy Német és Frantzia ország között a' közönséges fegyver-nyugvásnak és közönséges békefégnek Elő-Árticulufsai *Bázelben* meg-köttettek vólna, a' melly dologrol egy *l'Eclair* nevű és *Fébruárius*nak 10-dikén köit Frantzia Ujjságbann, híradás vagyon? — *Pitt* azt felelte: hogy ez az ujjság ugyan titkonn az Országlószékhez is meg-küldetett; de ő annak igazságos mi-vóltá felöl erőssenn kételkedik. „ — Ez ekkor ennyibenn maradt, hanem tsak hamar az utánn világofságra jött a' költemény, de a' melly olyan mesterséggel gondolatott-ki, és olly nagy alkalmassággal halytattott végre, hogy az, a' pénzes Bánko Historiájabeli közönséges remek-fogások között, magának helyet érdemel. Az említett 10-dik *Februariusi* Frantzia ujjság t. i: az utóbbi Péntekenn a' *Ramsgati* Ujjság-író Agensek' neve alatt minden *London* Ujjság-író művhelyekbe *copiaban* el-küldettetvén, az a' jelentés tétel mellett, hogy egy *Anglus* Posta hajó *Boulogné*bol jöven, egy Frantzia országból jövű *Hamburgi* hajót talált e.öll, és annak Kapitányától kapta ezt az Ujjságot. Mint-hogy azonban a' tudósításnak *datuma* szerént, ennek 40 órák alatt kellett vólna *Pariskol* *Londonba* érkezni: már ez a' környülállás is gyanusnak tettett lenni sokak előtt. Tsak ugyan lévén ollyan emberek jelen, a' kik más illyen ritkánn történű sebefségre is emlékeztek: erre nézve sebefs villámlás módra el-futott az örvendetes hírf minden felé *London* várossában. De nem sokáig tartott, mivel némelleyek a' *Ramsgati* ujjság-

író Hivatalhoz menvén, bizonyos eredetit tudakozták a' dolognak. A' *Ramsgati* Ujjság-író-Ágensek tagadták, hogy ők az egész dologból valamit tudnának — mellyel a' tsalárdságot egyszeribenn mindenek által látván, azonnal az egész békefészes hir egyszeribenn el-enyészett. —

A' pénz-kupetzek azonban, a' kik a' hírek költő-mesterei voltak, tökéletesenn el-érték tzéljokat. Egy *Sido*, a' hirt meg-elözö nap, 20 Millio Forintokat érö *Bánko-Obligatziót* váltott a' Bankából kész pénznel magához. Más nap pedig mikor a' békefészes hirre egyszeriben 2 *pro Centót* drágultak a' *Bánko-obligatziók*, esmét mind bé-váltván, valami 400 ezer Forint nyereséget tsinált. — Az utánn a' *Eclair* nevü Frantzia ujjság is jobbann meg-nézettetvén, úgy talaltatott, hogy sok olyan irás és nyelv-beli hibák voltak benne, a' mellyekből nyilván ki-tettzet, hogy az nem Frantzia országból ment által *Angliába*, hanem *Londonbann* nyomtatódott. — A' Bánko-Hivatal egy *Commissiót* rendelt annak ki-nyomozására, hogy ki lett légyen a' tsalárdságnak indittója. Azok a' kik a' békefészes hir előtt való nap olyan nagy summa papirofsakat vátottak-ki kész pénznel, 's-más nap esmét sokkal több kész pénzért vizfsza váltották, már rész szérent árestáltattak, rész szérent útat vész-tettek a' nyereséggel. Annak, a' ki a' *Eclair* nevü Frantzia Ujjság' *Londoni* nyomtatóját 's-részeseit ki-jelenti, 1000 Forint jutalom ígértetett. —

A' *Londoniak* még máig is nagy kívánsággal olvafsák a' költött *Báseli Kötés*' 7 *Ártikulussait*, tsak azért, hogy lafsák, mitsoda matéria lett légyen az, a' mellyel a' pénz-kupetzek, olly hirtelen olyan nagy tsaláft tehettek.

Fébr. 15-dikénn elő mondotta *Grey* a' békesség javallására azt a' beszédet a' *Parlamentemban*, mellyró ígéteret tett vólt. Az ő *Projectoma* ez vólt: — Kárni kell a' Királyi Felséget, hogy a' Frantzia *Directorium* előtt tételsen hirt arról a' készségről, a' melly szérent a' maga résziről a' békeféssegre való hajlandóságot min-

den igyekezéttel munkátság tenni és a' tzelnek el-érésire segélleni, törekedik. — Az utánn *Pitt* be-
 lézilett még pedig olly fontosonn, hogy a' *Grey*' ja-
 vallásának 189 votumok mondottak ellene, mellete
 pedig tsak 50-nenn fogtak. A' *Pitt* fontos beszédinek
 végig való jobb meg-érthetése végett, a' *Grey*' be-
 szidinek némelly részit, előre kell botsátanunk. —
 „Hafzontalan hizelkedett (úgy mond *Grey*) a' nép
 magának a' békefséges Traktálásoknak közel-való-
 létivel, a' mellyre az utolsó Királyi békefséges je-
 lentéshez képpest, igafságos oka lett volna. Két
 hónapok alatt egy lépést sem közelítettünk a' béke-
 séghez. Ő hijába tudakolta a' Ministertől, hogy mi
 okonn elegyiti, *Angliát* abba a' veszedelmes hadba
 meg-hatarozatlan tzel nélkül: 's-már most még az
 előbbfzör ki-jelentett tzel is fel-hagyódott és el-ér-
 hetetlen. Vólt ugyan az a' nyereségünk, hogy a'
 Királyoknak és Fejedelmeknek nagy Szövetségit
 hajtottuk a' magunk' részire: de abbol már egyen-
 ként, előbbfzör *Prussia*, az utánn *Spanyol* ország
 --- el-állottak. Az *Anglus* Ministereknek a' bé-
 kefség a' nyelvekenn, a' haboru pedig a' szívekenn
 vagyon. Mindenek a' hadra mutatnak: pedig el-
 jött a' békefség-kötés' ideje. A' leg nagyobb ne-
 hézség már el-hárítottott akkor, midönn ki-jelentettük,
 hogy az ő Constitutioja szerént fenn-álló Res-
 publikával' traktálásba botsátkozunk. A' Frantziák'
 Finántziai állapottya se szolgálhat nekünk többé a'
 had, folytatására fundamentomul. Mivel, noha a'
 Ministerek már nehány esztendöktől fogva előre mon-
 dották, hogy Frantzia országnak e' fogja veszedel-
 mit okozni; és az ő veszedelmit ebböl az okbol,
 idörol idöre várták is, tsak ugyan még is ellenkezöt
 bizonyított a' tapasztalás. Ha azt kérdik töllem,
miként kélletik bekefséget tsinálni? — a' mint-hogy
 az, hogy kivel kelljen békelleni? már nem hallatik?
 — azt felelem, hogy *Anglia* tegyen előbb békefsé-
 ges ajánlásokat. Nem meg-aláztatás ez, és nem gya-
 lázat a' *Britanniai* méltoságnak. Nem gyakrann tett
 a' Király már mászfzör is ollyan jelentést a' Tronus-

bol: hogy meg-probálta ugyan a' béke-séges ajánlásokat: de az ellenség' költsö-nös ajánlásait nem fogadhattya-el, mellyre nézve folytatni kell a' háborut? A' midön az egyik Nemzet szerentsés a' háborubann: nagy szívüség benne, ha az el-gyengült félnek béke-séget ajánl. Mikor egy-főrmáju erőbenn vagy-nak: mind kettőjöknek ditsőségre szolgál a' békél-lés. Midönn ellenben az egyik különösön szerentsétlen: ilyenkor talám ennek, a' maga-meg-alázás utoljára kén-telenséggé válhatik. Mitsoda gyalázat szármozha-tik abból, ha mi a' Frantzia Respublikát egyenesen meg-esmerjük, 's-annak alkalmatofságával fel-tételeket terjesztünk elejibe? A' Királynak a' Parlamen-ton' elibe terjesztetett utolsó béke-séges jelentésétől fogva, maga az Isten szollott a' tengeri nehéz idők és szélveszek által, a' béke-ségnek szükséges voltát mutatván, és az ellenségeskedéseknek félbe-szakasz-tását kívánván ezekkel is. &c. . . . (Ezenn utolsó szók után azt a' meg-jegyzést veti egy közönséges Levélnek írója: hogy a' régi *Romai Senatus* az ilyen beszédet, mint *babonást* le-hatzagta volna: a' mái Keresztények pedig, az Istennek ítéleteit illy vakmerő módon valamelly embertől meg-határoztat-pi, botránkozás nélkül nem halgathatták.)

Haljuk már most a' Pitt' beszédit is: — „

„A' millyen erő-senn hajlandó vagyok én a' tzéljához ezen projectomnak (a' béke-séghez) éppen olly különböző módonn vélekedek az elő-hozott in-dittó okokrol; mint-ha t. i. mi, a' mi körülállá-saink és a' háborunak *fátumai* által, a' gyalázatos magunk' meg-alázására és kétségbe-esésre kénfze-rittetnénk, hogy ellenségünk előtt a' földre esünk, és mindenről, a' miért eddig hadakoztunk, le-mond-gyunk. Mikor ollyan körülállások között vol-nánk, hogy a' kéntelenségnek, a' betsüllethez, Po-litikához, és a' hafzonhoz vonzó minden érzékeny-segünket fel-áldoznunk, és a' béke-séget akar melly fel-tételek alatt előnkbe iratni engednünk kellene: már ilyenkor igazánn el-fogadhatnók a' gyözedel-mestől a' béke-séges fel-tételeket. De én abbann a'

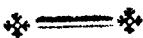
reménségben vagyok, hogy még nem jutottunk ezek közzé a' környülállások közzé. Mi ezenn az oldalon (a' Ministeriális padonn) a' hadi szerentsének leg nagyobb kedvetlenségeiben is azt itéltük, hogy nem olyan nagy még a' veszély, hogy a' háborunak bátor és tüzes folytatása által, jó következtéseket ne lehetne remélni. Már most éppen olly erőssenn nem botosáthattuk pedig magunkat le a' békefészes hangra, a' millyen erőssen e'-felöll az igazság felöll, nem tsak egész *Europa*, hanem az elenség is meg-gyözödött. Azonbann, midönn én a' magam gondolkodása' módgyát így ki nyilatkoztatom, kéntelen vagyok minden Királyi Ministerek' nevében ki-kérni azt magunknak, hogy bennünket az e'-féle kérdezősködésekkel: mi legyen tulajdon-képpen való tzelünk? 's-mi némü eszközöket tartunk anaak el-érésére alkalmasoknak? kéméljenek-meg. Az ollyan eszközöknek egymásutánn való elő-vétele, a' millyeneket a' mostani környülállások fzukségesfekké tesznek, egész bátorsággal tsak a' Bé-töltető Hatalom' kezibenn lehet hasznos. Ha a' Ministerek az illyen munkának folytatására nem elég alkalmasoknak tartattatnak: a' Parlamentom kérheti a' Karályt, hogy botosátsa-el őket. Ha ellenbenn, a' Parlamentomnak ezenn Háza, a' Constitutzióális rendtartások ellen tselekefszik, és az említett munkába maga akar belé avatkozni: így meg-fosztya az országot annak remélhetésétől, hogy a' traktálásoknak szerentsés vége lehessen. Illy kényes kérdésben nem mérészek az azt közelébből illető környülállásokba bé-botosátkozni, ne hogy hivatalom' határán kívül találjak lépni. Az illyen némü vizsgálódásokat, különösönn a' mostani történetben, igen vigyázva kell tenni. . . . Nehány Szövettséges Fejedelmeknek magános békefészes kötése, az utolsó veszélytől tartotta-meg Frantzia országot, és könnyebbé tette azt a' terhet, a' melly alatt külömbenn neki le-rogyini, és özfze-romlani kellett volna. Ez a' hasonlás elevenített-fel az ő haldokló reménségit, és ki száradott segedelem-kút-fejeit meg-ujjította. A' maga kedves haj-

landóságának ki-elégítésére, t. i: hogy egész Európának a' békefészes fel-tételeket elibe irhassa, teljességgel nintsen egyébhez mihez folyamodgyék a' Directorium, hanem tsak ahöz a' közönségesenn szokásba vett egy eszközihez, a' Szövetséges Fejedelmeknek egymástól való el-választásához, 's-azoknak a' Szövetségeseknek egymás ellen való ingerlésekhez, a' kik az ő hatalmóságának határ-közzé való szorittására, még egyesülve vagynak. Attól vagyon minden fel-függesztette, hogy ezt a' Szövetséget, az ellenségnek illendő békefészes fel-tételekre való kéntelenítése végett, fenn-tarthassuk. Ditsőséges békefészeset teljességgel nem remélhetünk, ha eddig való erőlködéseink mellett tovább is meg nem maradunk. Mert az ellenség segedelem-kút-fejei ki-száradtak: én pedig semmi egyéb békefészesre reá nem álhatok, hanem tsak olyanra, a' melly a' *Britanniai characternek* betsüljetivel együtt fenn-állhat. De tsak ugyan tétettek részünkről az utolsó Királyi békefészes jelentéstől fogva is valósággal arra tzelező lépések, hogy az ellenségnek akarattját bizonyoson ki-tanulhassuk, 's-hogy a' békefészes ajánlasokra való út mind két részről meg-törettethejsek. Hanem, nekünk a' traktálásokban, egy betűig a' mi Szövetségesseinkel kötött egyezéshez kell magunkat tartani, 's velek egyezésben kell maradni; a' melly *principiumnak* bé-teljességhire meg-kivántatik, hogy leg kisebb ország-lás-forma beli különbözés, a' traktálás módgyában semmi nehézség, az *Udvari szokásoknak* leg kisebb *punktumotokaja*, és semmi finomság, az első békefészes ajánlaskor semmi akadályul ne szolgáljon. Már e'-féle lépéseket mi tétünk, és ezek, ha az ellenség tsak ugyan valójában békefészeset kíván, bizonyoson nem soká traktálásokra fognak bennünket vezérelni. . . . De nem akarom teljességgel, hogy ezen szavaim úgy értetőd-nének, mint-ha magamat egy ajtó előtt álló és meghatározott békefészesre le-kötelezném: az én beszédem tsak azt teszi, hogy, ha a' traktálások nem soká el nem kezdőnek, a' hiba nem a' miénk, hanem

az ellenségé fog lenni. Hanem, mértékletesebbé és igazságosabbá kell előbb lenni az ellenségnek. Nálam egy le-írása vagyon azoknak a fel-tételeknek, a' mellyek alatt ő meg akarna békélleni. Ha *Anglia* a' maga hafznairol le-mondani, Szövetségeseitől el-válni, szavát meg-szegni, és vitéz seregei által nyert győzedelmeit keziből ki-botsátani akarja: így, *Frantzia Ország* is ajánlani akarja magát arra, hogy az *Anglus* népet a' vele valo öfzsze-atyafiságosodással meg-tiszteli. Reméllem senki nem fogja mondani, hogy, nem valóságosonn ohajtom a' békeséget, azért, hogy arra, ilyen fel-tételek alatt reá állani nem akarok. Mi a' mi Szövetségeseinkkel való egyefségben, bizonyoson illendő és igazságos békeségre fogunk jutni, 's-tsak a' gyalázatos félnétség és az ártalmas hebehurgyaság teheti ezen tzelnak el-érésit semmivé.,,

Fox is beszélt utoljára mint-egy a' győzedelmet magúak tulajdonítani láttató kevélységgel, és röviden, ilyen formálog: — „Ő ennél sokkal alkalmazosabb időt mutatott vólt a' traktálásra, u. m. az 1794-dik esztendőnek a' kezdetit; a' mikor az ellenség egész *Hollandiát* még el nem foglalta vólt; a' mikor a' *Frantziák* úgy mondván, még határjaik közzé vóltanak szorúlva; mikor *Hollandia* nem vólt az ő *Próvincziájok*; mikor *Belgiumot* még nem osztották vólt *Departamentumokra*, mikor *Domingo* és *Lucia* szigeteit nem bírták, és a' *Rénust* nem tették határjokká. De kinek kötelelsége meg-kezdeni a' traktálást? Midőn *Frantzia ország* forma szerént vizsgálta azt a' *Decretomat*, melly szerént más országok' igazgatása' formájába akart elegyedni, ekkor *Angliának* is követni kell a' jó példát, és közönséges módonn vallást kell tenni a' felöll, hogy a' *Frantzia országlás-formába*, nem akar avatkozni. Miért nem történtek e'-félek az el-tölt télen, a' mellyet az *Isten* és a' *Természet*, *seggyver-nyúgvátság* tsináltak, és a' *Parlamentomnak* is ülési nem lévén, idejek lett vólna a' *Ministereknek*? . . . , Továbbá azt kell-e' a' *Ministernek* némelly ki-fejezeseiből ki-hoznunk, hogy *Prussia*, *Spanyol Ország* és *Német Ország*,

tsupa szánákozásból ajánlották a' békefséget Frantzia országnak, hogy ötet a' tellyes veszedelemből ki-menthessék? Tartok tölle, hogy a' két ellen-séges Ország-beli indulatoknak fel-melegedése, és az ő Országló-tzékeiknek egymás ellen való tüzeskedése, több akadályt fognak a' békefség' dolgábann okozni, hogy sem a' békefséges fel-tételek. Tsak botsáta-tanak az *Anglus* Ministerek egy kifsé alábbatska a' magok hangjokat: annak majd jó bé-folyása fogna lenni az ellenséghez. Akar mi vadaknak és határ-nélkül valóknak lenni láttafsanak azok a' fel-tételek, a' mellyek a' Directorium által ki-jelentett és a' kül-ső levelekbenn ki-nyomtatott békefséges projecto-mokbann elő-fordulnak: tsak ugyan nekünk is ki kell a' magunk fel-tételeit jelentenünk. Igaz ugyan, hogy a' békefség-kötés a' Koronát illeti: de a' Par-lamentomnak is jusfa vágyon tanátsolni. A' melly háborubann az értelem és igafság leg kevesebbé fog-lalnak is helyyet, ők ott is a' leg hatalmasabb szö-vevtségesek. Jelentsük-ki tehát közönségesenn, és men-nél hamarább annál örömevtebb, hogy a' Fran zia Respublikát meg-esmerjük &c. — „

Fox után nem orált senki: melly szerént voxolás mindgyár el-kezdődven, úgy ment véghez a' a' mint feljebb irtuk. Pitt vólt a' gyözedelmes.

Utolsó Elegyes Jegyzések.

Hollándiából. —

A' *Hollándusok'* mérges buzgása és erőszakos-kodása az *Orániai* Háznak minden követői ellen, nem szűnik, sőt ujjabb módok által jelengeti magát. — Az a' *Commissió*, a' mellyre a' Helytartó ellen va-ló vádnak meg-visgálása vólt bizattatva, már tett egy jelentést a' maga munkájáról, hanem a' Közön-séges Rendek azt a' végzést tették közelébbről, hogy az egész dolog a' Nemzetet illetven, a' Nemzeti Conventben igazitódgyék-el: mellyre nézve ez a' per már most meg-szűnt egy rövid időig.

A' *Van-Spiegel* és Gr. *Benting* ügyeik is még

el-igazítatlan vagynak, és a' fogságok mind tart. Közélebről *Woerdenbe* tétettek által. — Az elsőt gutta-ütés érte az útban.

Az Emigránsok' üldözözésibenn is a' Frantziákat kezdik követni a' *Hollandusok*. — Most 22' ilyen szerentsétlenek várják *Hágábann* a' meg-sententziáz-tatást. Ezek azok között az *Oranista* emigrált katonák között valók, kikről a' minap sokáig folyt a' hír, hogy őket *Osnabürckbenn* gyűjti öszsze az *Orániai* örökös Princz; a' kik az utánn el-széledvén sokak haza takarodtak közüllök a' Szövetszéges tartományokba, a' hol már most üldöztetnek, és halállal fenyegettetnek. Ezt a' 22-tőt a' *Frieslandiai* határ-széleken fekvő Frantzia katonák fogták-el, és küldötték *Hágába*. — Hasonló szerentsétlenség ért egy *Ánglus* hajón ezen napokban 300 rész szerént Frantzia rész szerént *Hollandus* Emigránsokat. Ezek az *Albis* vizitől a' tengerre szállván, által akartak evezni *Ángliába*: de el-lenségeiktől el-fogattattak, és a' *Vlissingai* kikötő-helybe vitették.

Spanyol Országbol: —

Az utazó Udvar, Jan. 18-dikánn ágyuknak meny-dörgése, és parádé-sórt formáló fegyveres seregek, 's-az öszsze-gyűlt sokaság' örvendező kiáltozásai között, *Badajozba* meg-érkezett. A' Király, Királyné, és az *Asturiai* Princz, a' Békesség' Fejedelme szép házaiba, a' több Királyi Személyek pedig, más épületekbe szállottak-meg. —

Az alatt a' *Brasíliai* Printz is meg-érkezett Infáns *Pedróval* a' Portugalliai határ-szélre. A' *Brasíliai* Hertzeg Afzfzonyt, egy, idő előtt történt szülés marasztotta othon. — Éppen a' *Portugallus* és *Spanyol* közös határonn, pompás sátorok voltak mind a' Király' mind a' Princz' számára készítettve, a' hol 19-dikbenn egymással költsönösönn öszsze jöttek, és vendégség volt. Az oltától fogva költsönös látogatásokat tesznek egymásnál a' Felséges Utazók. — *Cadixban* is meg fog ez úttal jelenni a' *Spanyol* Király.

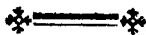
St. Domingo' szigetiről az a' hír érkezett *Spanyol* országba, hogy a' Frantzia Biztosok a' múlt Nov. 21-dikére már meg-érkeztek volt azon szigetre, és a' *Spanyol* Admirál *Aristizabol*, a' kire bizattatva vaegyon, hogy a' szigetet a' Frantziáknak által adgya, őket igen jól fogadta. Már a' *Spanyol* katonákat, tiszti viselőket, Püspököket és Papokat el is kezdték volt hajókra szállítani, hogy *Havanába* által tegyék, 's-tsak a' volt még hujja az egész sziget' által-adattatásának, hogy azok a' lakosok, a' kiknek a' Frantzia ország-lás-forma nem tettek, és a' szigetről ei-költöznek, idő-halasztást kértek javaiknak el-adására és egyéb készülésre.

Ugyan innen az a' hír érkezett *Grenáda*' szigete iránt, a' hol a' Frantziák erőt venni és a' *Szeretse- neket* az *Anglusok* ellen rebelláltatni kezdték volt, hogy a' Frantzia fegyveres csoportok, a' *Christian*' *Anglus* nagy hajós sereginek arra felé való indulását meg-értvén, és a' magok erejihez nem bizván, *Grenadát* oda hagyták volt. Mi történt az után nem tudatik. — Irják, hogy valami *Amérikából* jövő hajósok tsak ugyan láttak a' *Christian*' hajói között 20-tzet az *Amérikai* szigetekhez közelíteni.

Frantzia Ország

Gen. *Jourdan* még *Párisban* vaegyon. Fébr. 15-dikén jelen volt az Öt-százak' ülésében. — A' *Párisi* officiális Ujjság-írók, azzal mentik a' Directoriumot a' *Jourdan*hoz mutatott igen nagy tiszteletekért, hogy azt a' pompás vendégséget nem úgy adta a' Directorium *Jourdan*nak, tsak mint *Jourdan*nak, hanem mint a' *Mosai* és *Sambrei* feregek' Vezérinek, egyszersmind ezen feregekhez is tiszteletet mutatván, 's-több e' félék.

Más Ujjság-Írók azért költek-ki a' Directorium ellen, hogy az erőltetett költsönnek már bé-szedte egy 3-mad részit: 's-az *Arsignáta* még is nem hogy

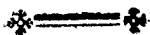

drágulna, hanem a' bámulásig tsekélyedik a' betse. Febr. 13-dikán 6,600 Livrányi Afsignatát lehetett 24 pengő Livrákkal vásárolni. Azt vetik ezek az Irók szemire a' Directoriumnak, hogy ő a' pénz-kupeteket üldözi, pedig maga a' leg nagyobb pénz-kupetz. Az Afsignatákat az Országgló-szék (kivált a' *Roberspier*' idejibenn), majd tsak nem mint kész pénzt úgy osztotta-ki: most pedig a' Directorium illy felette bakatella kész pénzel váltya viszsa. A' mi kész pénz gyanánt adott-ki, most egygyen leg alább 2 százat nyer. — (Igy nem kifsebb 'Sido' a' Frantzia Directortium, mint az a' Londoni 'Sido', a' melyik Fébr. 12-dikén néhány órák alatt a' Londoni Bánkóbol, 20 Millió Forintokkal valami 400 ezer nyereséget uzsorázott egy kitsiny költött békefséges hír által.)

Az Alsó Rénus melött.

Már régen nyughatatlankodnak az ujságon kapó indulatok azonn, hogy: mi állapottyok lesz már azoknak a' *Rénuson* túl fekvő *Prussus* vidékeknek, a' hol még máig is Frantziák fekszenek? — Most ezeket olvassuk a' külső Német levelekből erről a' kérdésről: — „

„A' *Berlini* Udvar jelentést tétetett a' Frantzia Directoriumnál a' *Tulsó Rénusi* tartományok' állapottya felöll; a' mellybenn azt mondgya, hogy a' Frantziák a' *Prussus* vidékekenn már békét hagyhatnának a' Polgári Igazgatásnak, és a' jövedelem' befzedésinek; mint-hogy a' *Báseli* Trakta tsak arra ad nekiek just, hogy a' *Prussus* vidékeket tsak katonai módonn bírhasák a' háburunak folyása alatt. A' *Páris*bann lévő *Prussus* Követ meg újított rendeléseket vett, hogy a' Királynak ezen kívánógát minden szorgalmatofsággal igyekezze foganatofsá tenni a' Directorium előtt; mint-hogy a' Király mindent, a' mit a' Frantziák a' *Prussus* vidékeken a' Király' kívánságával ellenkező-képpen el-követnek, a' *Báseli* Trakta' meg-rontásának, és erőszakoskodásnak fog tartani. — A' *Prussus* Király a' *Cliviai*

Elöltsárokúnál is ki-jelentette ezt az akarattját,
&c. „

Dümurierről így irnak *Koppenhágából* Fébr.
12-dikén. —

„A Frantzia seregeknek szerentsés lépéseiktől fogva, *Dümurier* izerte-széljel vándorol a' világon. Előbb *Wejphaliában* mulatott, és itt vette még 1795-benn *Májusban* a' *Brabantusoktól* azokat, a' 10 ezer forintokat, a' mellyeknek fizetésére ezek azért ígérték vólt magokat, hogy gyözedelmes Frantzia vezér-korábann kéméllve bánt velek. —

„Az utánn *Helvétziába* vette magát: és itt kovátsolta a' projectomokat az ifju *Orleannak* a' Frantzia Királyi szekre való emelhetésire, a' maga *Párisi* baráttyaival az első Constitutziónak vilzsa-állítása felöll formális levelezést folytatván, a' melly Constitutziót ő még máig is Isteni munkának nevez lenni. De minden mesterkedései füstbe mentek. Az utánn így irt az ifju *Orleánhoz*: — „Printz! menyünk tsak *Amerikába*. Frantzia országban nints mit keressünk; nints ott egy olyan nagy ember is, a' ki a' közép-szerü emberek feibe hejheztedhetnek. —

„Mihellyest az *Dümuriernek* tudtára esett, hogy a' *Nemet* Országban fogságban vólt Képviselek haza botsáttattak: mindgyár arra határozta magát, hogy el-távozzék *Europából*; és így szollott egy baráttyához: — „En itt meg nem maradhatok. Neppés vólna ezeknek, hogy kezekbe adgyanak a' Frantziáknak, ha meg-békellenek.

„Fébr. 12 dikén egy kitsiny vastag ember érkezett ide *Koppenhágába*, a' ki *Amerikai* Frantziának adta-ki magát, s-az utánn tsak hamar, útnak indúlt *Philadelphia* felé. Kevéssel az utánn levelek érkeztek hozzá *Koppenhágába*, a' mellyek fel-nyittatódván, azokból vétetődött észre, hogy az a' kis ember *Dümurier* vólt legyen. — Egy atizonyság is étazott velle. „

Párisból. — Nem tsak a' bizonyos, hogy *Dubayet* Konstantinápolyba, hanem az is, hogy *Faipoult* Genuába fog nem soká indulni Frantzia Követnek: mellybenn az a' nevezetes, hogy *Dubayet* egy néhány jó Frantzia Indzinéreket is vállogatott-ki, a' kiket *Konstantinápolyba* viszen magával — Mivégre valyon? . . . A' *Scutari Basa* esmet elevenedni hallatik.

E r d é l y.

Enyedről. —

„Meg-halálozván két esztendeig buzgón folytatott Szent Hivatala után Néh. Fő-Tisztelendő N. Batzoni *Keresztes Máté* Ur, a' N. Erdélyi Fejedelemségben lévő Reform. Eklesiáknak nagy tudományú Püspökjök még a' múlt 1795-dik esztendőben Karatson Havának 4-dik napján hirtelen esett gutta-ütésben, N. Enyeden; temetési tiszteisége meg-adatott ezen folyó esztendőnek 10-dik napján olly két tudos és gyönyörűséges tanításokkal, mellyek, mind a' sok számú Halgatoknak, azok között sok tudos férjfiaknak nagy meg-elégedéseket meg-nyerték, mind pedig a' Nagy tiszteletű Halottat érdeme szerént meg-tisztelték, úgy-mint a' ki mind a' 'Sidó és Görög Nyelveknek szép esmeretével, a' Historiáknak Regiségeknek, és Deák Litteraturának-is különös ajándékával, úgy az Isten Ditsősége és a' Kegyeiség mellett felette igen buzgó Szeretetével áldott emlékezetés a' Közönség előtt fenn-hagyta. Az Első Sz. Tanítást tette Tisztelendő, T. *Abats János* Ur, a' Desi Népes Ekklesiának első Papja, és az onnan nevezett Egyházi Kerületnek Esperestje, és még akkor az Erdélyi Ref. Eklesiák' Generalis Notariusza, kinek materiája volt: *Az Isten embere legyen tökéletes, és minden jó-tselekedetekre el-készített.* A' másodikat tette Tiszt. T. *Fartzádi N. Gábor* Ur, N. Enyedi Egyházi Kerületnek Esperestje, és a' Tor. Sz. Györgyi Ref. Ekklesiának Papja. Materiája volt

2 Kir. 2: 11, 12. Kinek-is el-temettesése után az Erdélyi Ref. Ekklesiákat igazgató Püspöki hivatal leg-ottan által-adatott az Erdélyi Refor. Meltsóságos Confistoriumnak Decemb. 16-dikán költ egy levele által feljebb-is tiszteltett Fő - Tisztelendő Tudós Abats János Urnak olly véggel, hogy az által-ajánlott Fő és Szent Hivatalt addig-is egész erejében folytasza, míg a' Fels. Udvartól Sz. Hivatalának meg-erősítő Diplomája ki-nyerettetik, és majdon a' közelebb esentő Generális Sinatban ezen Fő Hivatalra szokott mód fzerént bé-eskettetik. „

Kolosváronn, a' N. Reformatum Colleginmbann hofszfzas esztendőktől fogva Törvényeket tanított, magát különösönn a' Törvény-tudó Nemesség iránt igen érdemessé tett Professor Tsomos Mihály Ur, minekutánna szég vénséget ért, és hivatalának folytatásában egész ezenn utolsó le-betegüléséig meg-maradott volna, a' napokbann ki-múlék a' világból.

Ó-Tordárol. Febr. 21-dikénn. —

„A' Tirókat Erdélybenn, szorgalmatofsan gyülytik; a' Limitaneusokat hordják ki-felé, magam-is láték vagy 300-zat, hogy elvezérlének; többnyire mind fiatal ifjak.

Itten az idő egy néhány napoktól fogva igen kemény hideg dérrrel és tsipös széllel erősködik.

(Nagyobb hideg tsak ugyan Tordán sints, mint Bétsbenn, mert itt kereftül fogyott a' Duna, és a' Szán-út, jobb mint kellene. — Hogy Februáriusbann a' fák rügyezzenek, és a' Duna Mártziusbann fagyjon kereftül — ritka esztendei történet. Tréfálkodik az idő minden Kalendariumokkal.)